

на особливостях системи місцевого самоуправління в Норвегії, в частині на таких явленнях як «коммунальний парламентаризм», децентралізація місцевої влади, принципи демократії і свободи. Також уделється увага питанням повноважень і компетенцій місцевих органів влади, а також її фінансової основі.

Ключевые слова: скандинавська модель, місцеве самоуправління, коммуні, регіони, управління, муніципалітет, фінансова основа.

Summary

Popko V. The system of local self-government of the Kingdom of Norway.

The article is dedicated to the discovery of peculiarities of the system of local self-government of Norway. The attention is concentrated on the legal regulation of municipal relations, evolution of the institute of local self-government through the time, organization of local authorities, order of formation of representative authorities. The emphasis is made on the peculiarities of the system of local self-government, in particular, on such phenomena as "municipal parliamentarism", decentralization of local power, principles of democracy and freedom. The attention is also paid to the issue of powers and competences of the local authorities and its financial basis.

Key words: Scandinavian model, local self-government, commune, regions, management, municipality, financial basis.

УДК 341.61/64

3. В. ТРОПІН

Захар Володимирович Тропін, кандидат юридичних наук, доцент, доцент Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

СУЧАСНА ОСНОВА ВИРІШЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СПОРІВ: ПРИНЦИП МИРНОГО ВИРІШЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СПОРІВ ЧИ ПРИНЦИП ЗАХИСТУ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ СУБ'ЄКТІВ МІЖНАРОДНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Загострення міждержавних відносин останнім часом викликало підвищений інтерес до питань мирного вирішення міжнародних спорів. У практичній площині все частіше лунають запитання щодо окремих аспектів мирного вирішення міжнародних спорів, а також стосовно життєздатності цього механізму в сучасних умовах взагалі.

Водночас теорія міжнародного права не встигає за такими практичними потребами: ґрунтовних досліджень мирних засобів вирішення міжнародних спорів в Україні практично не проводиться. Існують дослідження, які присвячені окремими засобами вирішення міжнародних спорів, іноді здійснюються навіть без достатнього розгляду теоретичних проблем цієї галузі. Так само і західна наука міжнародного права традиційно приділяє мало уваги теоретичним проблемам у цій сфері, а тому можна навести лише праці таких відомих фахівців, як Джон Мерріллз, Джон Кольєр та деяких інших, які досліджували мирні засоби вирішення міжнародних спорів крізь призму практики їх застосування.

До останніх досліджень теоретичних проблем у цій сфері належать роботи таких вчених, як Е. А. Пушмін, окремим аспектам теорії в цій сфері присвятили свої наукові розвідки І. П. Бліщенко, О. М. Ладиженський, В. Г. Буткевич, Г. Г. Шинкарецька.

Розгляд теоретичних питань мирного вирішення міжнародних спорів неможливий без дослідження основи, яка визначає діяльність мирних засобів вирішення міжнародних спорів у сучасному міжнародному праві – принципу мирного вирішення міжнародних спорів, його місця у вирішенні міжнародних спорів та впливу сучасного міжнародного права на його зміст.

Принцип мирного вирішення міжнародних спорів становить основу сучасного міжнародного права. Автори беззаперечні в тому, що саме на його основі побудовано сучасні засоби вирішення міжнародних спорів. Так, наприклад Е. А. Пушмін зазначав, що принцип мирного вирішення міжнародних спорів – це основоположне начало сучасного міжнародного права¹. Кількість досліджень, у яких у тому чи іншому вигляді аналізувався зміст цього принципу, величезна, адже він досліджувався не лише в контексті мирного вирішення міжнародних спорів, а й при загальнотеоретичних дослідженнях принципів міжнародного права.

Наведемо висновки лише деяких з цих досліджень, які надають можливість зрозуміти загальні тенденції тлумачення змісту такого принципу.

Так, довідник ООН з мирного вирішення міжнародних спорів² через посилання на статут ООН³ визначає принцип мирного вирішення міжнародних спорів як вирішення державами їх міжнародних спорів мирними засобами таким чином, щоб не піддавати загрози міжнародний мир, безпеку та справедливість. Фактично це є текстуальне відтворення принципу мирного вирішення міжнародних спорів.

Українські фахівці з міжнародного права, розкриваючи зміст принципу мирного вирішення міжнародних спорів, зазначають, що він покладає на суб'єктів міжнародного права такі зобов'язання: 1) вирішувати

всі свої суперечки і розбіжності виключно мирними засобами; 2) врегулювати спори в найкоротший термін; 3) не зупиняти процес мирного врегулювання і пошуку взаємоприйнятних рішень; 4) використовувати визнані в міжнародному праві мирні засоби (переговори, розслідування, посередництво, арбітраж, судове розслідування, інші засоби на власний вибір, узгоджені до виникнення спору); 5) утримуватись від ультимативності; 6) утримуватись від будь-яких дій, які можуть поглибити напруженість; 7) враховувати інтереси іншої сторони – учасника спору; 8) виконувати прийняте в узгоджуваному порядку рішення⁴.

М. В. Філімонова визначала цей принцип через розкриття прав та обов'язків, які відповідно надаються та покладаються на держави. Так, держави мають право: обирати засоби та способи вирішення конфлікту; вимагати, щоб сторони, які беруть участь у конфлікті, не ухилялись від пошуку засобів мирного вирішення протиріч; вимагати виконання прийнятих рішень; залучати допомогу міжнародних організацій. Обов'язки полягають у тому, щоб держави – сторони спору: не припиняли процес мирного врегулювання та пошуку взаємоприйнятних способів; при вирішенні спору виходили з урахування інтересів або балансу інтересів сторін спору; у процесі мирного врегулювання утримувались від будь-яких дій, що можуть нанести шкоду пошукам шляхів мирного вирішення спору; виконували прийняте в узгодженому порядку рішення⁵.

Узагальнено вищезазначені позиції можна знайти в найбільш фундаментальних дослідженнях принципу мирного вирішення міжнародних спорів, які проводив Е. А. Пушмін. На його думку, юридичну основу цього принципу становлять: 1) зміст його юридичної вимоги – заснований на сукупності міжнародно-правових норм загальний обов'язок суб'єктів міжнародного права вирішувати свої спори, залагоджувати ситуації виключно мирними засобами; 2) сфера дії – різні за своєю природою, типами, видами та структурі міжнародні розбіжності та конфлікти; 3) система засобів мирного врегулювання; 4) характер мирного врегулювання – відповідно до принципів міжнародного права та справедливості за умови збереження міжнародного миру та безпеки⁶. Виходячи з цього, він визначав принцип мирного вирішення міжнародних спорів як основоположну засаду сучасного міжнародного права, що встановлює загальний обов'язок держав вирішувати спори та ситуації, які виникли між ними, виключно мирними засобами, з правом вільного вибору кожного з них та з урахуванням взаємних інтересів кожної, відповідно до принципів справедливості та міжнародного права⁷.

Таким чином, вищезазначені позиції зводяться до інтерпретації принципу мирного вирішення міжнародних спорів як обов'язку держав (в кращому випадку – суб'єктів міжнародного права) вирішувати свої спори виключно мирними засобами. У цьому контексті і розглядається застосування цього принципу до будь-яких розбіжностей у міжнародних відносинах. Але виявляється, що наразі вже неможливо говорити про застосування цього принципу в запропонованій інтерпретації до розбіжностей, які виникають саме в сучасних міжнародних відносинах.

Фактично запропоноване застосування принципу мирного вирішення міжнародних спорів передбачає, по-перше, наявність спору, по-друге, сторони спору мають бути на одному рівні правовідносин або принаймні штучно виведені на один рівень правовідносин (наприклад як це відбувається під час вирішення інвестиційних спорів). А як бути в тих ситуаціях, коли відсутній перший або другий елемент або і перший, і другий? Прикладів такого в сучасному міжнародному праві достатньо.

Одним із найяскравіших прикладів цього є міжнародне кримінальне право. Наприклад, рішення Нюрнберзького⁸ та Токійського трибуналів, де вперше фізичні особи були притягнуті до відповідальності за порушення норм міжнародного права, чим було визнано здатність фізичних осіб безпосередньо нести обов'язки та бути відповідальними безпосередньо за міжнародним правом.

Згодом, згідно з резолюцією Ради Безпеки ООН, у 1993 р. та 1994 р. відповідно були створені Міжнародний кримінальний трибунал для судового переслідування осіб, відповідальних за істотні порушення міжнародного гуманітарного права, що були вчинені на території колишньої Югославії, та Міжнародний кримінальний трибунал для судового переслідування осіб, відповідальних за геноцид та інші істотні порушення міжнародного гуманітарного права, що були вчинені на території Руанди. У 2002 р. на підставі угоди між представниками Генерального секретаря ООН та урядом Сьєрра-Леоне був створений Спеціальний суд із Сьєрра-Леоне задля притягнення до відповідальності фізичних осіб, винних у істотних порушеннях міжнародного гуманітарного права та законів Сьєрра-Леоне до 1996 р. (під час громадянської війни). У 1998 р., з прийняттям у Римі Статуту Міжнародного кримінального суду (який набрав чинності у 2002 р.), була створена постійно діюча інституція міжнародної кримінальної юстиції. Відповідно до цього документа Міжнародний кримінальний суд вправі розглядати справи проти фізичних осіб, яких звинувачують в геноциді, злочинах проти людяності, порушенні законів та звичаїв війни, агресії. Таким чином, у міжнародному праві вперше виникла постійно діюча інституція, яка здатна притягати осіб до кримінальної відповідальності безпосередньо на підставі міжнародного права.

Очевидно, що зазначені інституції діяли та діють не на основі принципу мирного вирішення міжнародних спорів, а особи в них притягались та притягаються до відповідальності не задля вирішення міжнародних спорів. На наш погляд, основною метою діяльності цих установ була та є ідея захисту прав і законних інтересів суб'єктів, права яких були порушені внаслідок дій осіб, що притягались чи притягаються до відповідальності.

Ще одним цікавим прикладом можуть стати засоби захисту прав людини сучасного міжнародного права, які були створені «через прагнення запобігти повторенню злочинів проти людства через створення нових стандартів захисту прав людини»⁹. Саме задля становлення стандартів прав людини в міжнародних відносинах було створено Організацію Об'єднаних Націй, яка однією зі своїх цілей проголосила «заохочен-

ня та розвиток поваги до прав людини та основних свобод для всіх, без різниці щодо раси, статі, мови та релігії»¹⁰. А на розвиток цього положення Генеральна Асамблея ООН прийняла 10 грудня 1948 р. Загальну декларацію прав людини¹¹. Водночас закріплення прав людини на міжнародному рівні не було підтримано більш-менш істотними засобами їх реалізації, а всі ці положення формально не мали зобов'язальної сили. Такі положення та засоби їх реалізації були закріплені на регіональному рівні. Так, 4 листопада 1950 р. була прийнята Європейська конвенція про захист прав людини та основних свобод, яка стала першим зобов'язальним міжнародним документом у цій сфері. Характерною особливістю цього документа було створення детальної та розвиненої системи засобів забезпечення реалізації його положень: Європейської комісії з прав людини та Європейського суду з прав людини. Подавати заяви щодо порушення прав людини до комісії мали право держави та, у випадку визнання такої компетенції відповідною державою, неурядові організації, групи осіб та окремі особи. Приймавши таку заяву, комісія намагалась врегулювати цей спір шляхом примирення, якщо ж це не вдавалось, то спір передавався на розгляд Європейського суду з прав людини. До повноважень останнього входило винесення обов'язкового рішення про сплату компенсації в разі визнання держави винною. Така система захисту прав стала новим типом міжнародної судової установи – міжнародним судом з захисту прав людини, особливість якого полягала в тому, що в ньому приватні особи безпосередньо могли виступати як заявники про порушення їхніх прав, закріплених у міжнародному праві. У 1998 р. набрав чинності Протокол № 11 до Європейської конвенції з прав людини та основних свобод, відповідно до якого Комісія з прав людини була ліквідована, а держави та приватні особи отримали право безпосередньо звертатись до Європейського суду з прав людини з правом останнього встановлювати факт порушення прав людини та зобов'язувати винну державу виплачувати компенсацію постраждалій приватній особі. Ефективність введення прямого доступу просто вражає та підтверджується статистикою: кожен рік після 1999 р. Європейським судом з прав людини в середньому розглядалось майже стільки справ скільки за весь період з 1959 по 1998 роки¹².

Також у 1969 р. в межах Організації американських держав була підписана Американська конвенція з прав людини, якою було засновано Міжамериканську комісію з прав людини та Міжамериканський суд з прав людини. У 1981 р. в межах Організації африканської єдності була підписана Африканська хартія прав людини та народів, яка заснувала Африканську комісію з прав людини та народів. Ця комісія могла виносити лише висновки щодо заявлених порушень та передавати їх Асамблеї голів держав та урядів Організації африканської єдності. Іншими словами, будь-яких більш-менш дієвих засобів впливу на держави-порушницю не було. Для виправлення цієї ситуації у червні 1998 р. був підписаний Протокол про заснування Африканського суду з прав людини, який поряд із тим, що може приймати заяви від приватних осіб про порушення Африканської хартії прав людини та народів, має право виносити зобов'язальні рішення щодо держав-порушниць. Водночас практика діяльності цієї інституції не є поширеною.

Таким чином, приклади діяльності інституцій із захисту прав людини свідчать про їх розвиток у бік відмови від категорії спір між державою та фізичною особою (що мало місце, коли існували проміжні органи для розгляду скарг осіб, права яких були порушені), у категорію оскарження дій та переслідування держав фізичними особами за порушення прав людини та основних свобод.

Як ми бачимо, зазначені вище тенденції міжнародного кримінального права та права захисту прав людини порушують питання щодо необхідності переосмислення ролі принципу мирного вирішення міжнародних спорів у сучасному міжнародному праві в бік його заміни (або принаймні доповнення) принципом права на захист прав та інтересів суб'єктів міжнародних правовідносин. Адже якщо ми не можемо говорити про наявність спору у правовідносинах та/або має місце нерівність суб'єктів правовідносин, логічно припустити, що між ними розглядається не спір, а відбувається захист прав та інтересів суб'єктів таких правовідносин. Слід наголосити, що зазначене жодним чином не зменшує можливості мирного вирішення міжнародних спорів, оскільки можливість правовими засобами вирішити спір є одним із шляхів захисту прав та інтересів суб'єктів правовідносин.

Разом із тим зазначене не свідчить про появу в міжнародному праві принципу права на справедливий суд або принципу права на правосуддя. Адже означені принципи в загальній теорії права, праві прав людини та конституційному праві відсилають до діяльності судових установ як основи захисту прав та законних інтересів людини¹³. Наразі, міжнародне право в цій частині має набагато ширший інструментарій, зумовлений координаційним характером міжнародного права та дією принципу мирного вирішення міжнародних спорів. Саме тому більш правильно говорити про зародження принципу права на захист прав та інтересів суб'єктів міжнародних правовідносин на доповнення або замість принципу мирного вирішення міжнародних спорів.

Окремо слід також зазначити, що вищезазначені міркування не варто розглядати як підтвердження наявності міжнародного процесуального права, адже ця концепція не є загальноприйнятою та викликає багато питань щодо свого змісту. Так, М. Е. Волосов та В. П. Панов, пропонуючи узагальнений зміст цієї концепції, фактично стоять на позиціях розширювального тлумачення змісту міжнародного процесуального права, включаючи до нього майже всі процедури та правила задля забезпечення договірних норм і принципів міжнародного права¹⁴. Через таке тлумачення в міжнародне процесуальне право включаються майже всі традиційні галузі міжнародного права, спрямовані на створення, реалізацію й забезпечення дотримання норм та принципів міжнародного права – право міжнародних договорів, право міжнародних організацій, дипломатичне та консульське право, право міжнародної відповідальності, право мирного вирішення міжнародних спорів тощо.

Водночас є приклади звужувального тлумачення міжнародного процесуального права. Так, у теорії міжнародного економічного права є тенденції виокремити вирішення міжнародних економічних спорів: самі міжнародні економічні спори та норми, які регулюють їх вирішення, в окрему частину «міжнародного економічного процесуального права». Зокрема, на цьому наголошує Г. М. Вельямінов¹⁵. На наш погляд, проблемність цього підходу полягає в тому, що прагнучи виокремити окрему складову на основі її предмета, забувається те, що більшість засобів вирішення міжнародних економічних спорів не мають процесуальних основ їх застосування (переговори, посередництво і т.д.). Іншими словами, виокремлюючи окрему частину як міжнародне економічне процесуальне право, її автори звужують увесь спектр засобів вирішення міжнародних спорів, які б могли застосовуватись до міжнародних економічних відносин, лише до тих, що врегульовані процедурними нормами – міжнародного арбітражу та міжнародної судової процедури. Водночас це абсолютно не відповідає ні теорії міжнародного права, ні сучасній практиці вирішення міжнародних економічних спорів. Більш того, автори цієї концепції наполягають, що існує міжнародне публічне процесуальне право, і міжнародне економічне процесуальне право є частиною не міжнародного економічного права, а саме міжнародного публічного процесуального права¹⁶. З огляду на вищезазначене щодо міжнародного процесуального права зрозуміло, що таке звужувальне тлумачення міжнародного економічного процесуального права не відповідає навіть заявленому змісту міжнародного процесуального права.

Таким чином, підсумовуюче зазначене вище, можемо зробити висновок, що сучасна ситуація в міжнародному кримінальному праві та праві прав людини свідчить про те, що принцип мирного вирішення міжнародних спорів вже не може розглядатись як всеосяжний принцип сучасного міжнародного права, що забезпечує врегулювання міжнародних розбіжностей. Ситуація в зазначених галузях міжнародного права характеризується поширенням розбіжностей, які мають характер не спору, а переслідування держав індивідами (або навпаки) задля притягнення до відповідальності та поновлення порушених прав. Таким чином, можна говорити про те, що в сучасному міжнародному праві принцип мирного вирішення міжнародних спорів має бути щонайменше доповнений принципом захисту прав та інтересів суб'єктів міжнародних правовідносин.

¹ Пушмин Э. А. Мирные средства разрешения международных споров / Э. А. Пушмин. – Ярославль, 1981. – С. 18.

² Handbook on the Peaceful Settlement of the International Disputes. – United Nations, New York, 1992. – P. 3.

³ Устав Организации Объединенных Наций от 26 июня 1945 г. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org/ru/charter-united-nations/index.html>

⁴ Буткевич В. Г. Міжнародне право. Основи теорії : підруч. / В. Г. Буткевич, В. В. Мицик, О. В. Задорожній ; за ред. В. Г. Буткевича. – К. : Либідь, 2002. – С. 234.

⁵ Международное публичное право : учеб. – 2-е изд., перераб. и доп. / под ред. К. А. Бекяшева. – М. : ПБОЮЛ Грачев С. М., 2001. – С. 67.

⁶ Пушмин Э. А. Вказана праця. – С. 13.

⁷ Там само. – С. 18.

⁸ The Nuremberg Trial, Decision, 6 F.R.D. 69 : 1946 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uniset.ca/other/cs4/6FRD69.html>

⁹ Sohn L. The New International Law: Protection of the Rights of Individuals rather than States / L. Sohn // American University Law Review. – 1982. – Vol. 32. – No. 1. – P. 4.

¹⁰ Устав Организации Объединенных Наций от 26 июня 1945 г. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org/ru/charter-united-nations/index.html>

¹¹ Всеобщая декларация прав человека: Резолюция Генеральной Ассамблеи ООН № 217 А (III) : от 10 декабря 1948 г. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/declhr.shtml

¹² ECHR in facts & figures 2013 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.echr.coe.int/Documents/Facts_Figures_2013_ENG.pdf

¹³ Арановский К. В. Государственное право зарубежных стран : учеб. пособ. / К. В. Арановский. – М. : ИД «Форум»; Инфра-М, 2000. – С. 386.

¹⁴ Международное публичное право : учеб. – 2-е изд., перераб. и доп. / под ред. К. А. Бекяшева. – М. : ПБОЮЛ Грачев С. М., 2001. – С. 597.

¹⁵ Вельяминов Г. М. Международное экономическое право и процесс (Академический курс) : учеб. / Г. М. Вельяминов. – М. : Волтерс Клувер, 2004. – С. 401.

¹⁶ Там само.

Резюме

Тропін З. В. Сучасна основа вирішення міжнародних спорів: принцип мирного вирішення міжнародних спорів чи принцип захисту прав та інтересів суб'єктів міжнародних правовідносин.

У запропонованій статті автор доходить висновку, що практика вирішення міжнародних спорів у таких галузях міжнародного права, як міжнародне кримінальне право та міжнародне право прав людини, свідчить про те, що принцип мирного вирішення міжнародних спорів вже не може розглядатись як всеосяжний принцип сучасного міжнародного права, що забезпечує врегулювання міжнародних розбіжностей. На думку автора, ситуація в зазначених галузях міжнародного права характеризується поширенням розбіжностей, які мають характер не спору, а переслідування держав індивідами (або навпаки) задля притягнення до відповідальності та поновлення порушених прав. Таким чином, можна говорити, про те, що в сучасному міжнародному праві принцип мирного вирішення міжнародних спорів має бути щонайменше доповнений принципом захисту прав та інтересів суб'єктів міжнародних правовідносин.

Ключові слова: міжнародний спір, принцип мирного вирішення міжнародних спорів, міжнародне право прав людини, міжнародне кримінальне право, Статут ООН.

Резюме

Тропин З. В. Современная основа разрешения международных споров: принцип мирного разрешения международных споров или принцип защиты прав и интересов субъектов международных правоотношений.

В статье автор приходит к выводу, что практика разрешения международных споров в таких отраслях международного права, как международное уголовное право и международное право прав человека указывает на то, что принцип мирного разрешения международных споров уже не может рассматриваться как всеобъемлющий принцип современного международного права, который обеспечивает урегулирование международных разногласий. По мнению автора, ситуация в этих отраслях международного права характеризуется распространением разногласий, которые имеют характер не спора, а преследования государств индивидами (или наоборот) с целью привлечения к ответственности и возобновления нарушенных прав. Таким образом, можно говорить о том, что в современном международном праве принцип мирного разрешения международных споров должен быть дополнен принципом защиты прав и интересов субъектов международных правоотношений.

Ключевые слова: международный спор, принцип мирного разрешения международных споров, международное право прав человека, международное уголовное право, Устав ООН.

Summary

Tropin Z. Contemporary basis of settlement of international disputes: principle of peaceful settlement of international disputes or principle of protection of rights and interests of subjects of international legal relations.

At the present article author comes to conclusion that practice of dispute settlement in such spheres of international law as criminal law and human rights law indicates that principle of peaceful settlement of international disputes could not be considered as comprehensive principle of contemporary international law which ensures settlement of international controversies. At author's opinion situation within the indicated spheres of international law is characterised with spreading of controversies which are not disputes but prosecution of states by individuals (or vice versa) aiming to bring to responsibility and restore breached rights. Thus, in contemporary international law principle of peaceful settlement of international disputes is to be at least supplemented with principle of protection of rights and interests of subjects of international legal relations.

Key words: international dispute, principle of peaceful settlement of international disputes, international criminal law, international human rights law, UN Charter.

УДК 341.29:339.74

О. О. ХАРЧУК, О. О. БІЛИЙ

Олександр Олександрович Харчук, кандидат юридичних наук, доцент Київського університету права НАН України

Олександр Олександрович Білий, студент VI курсу Київського університету права НАН України

ГРУПА СВІТОВОГО БАНКУ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВАЛЮТНО-КРЕДИТНИХ ІНСТИТУЦІЙ

Валютно-кредитні інституції – дієвий регулятор у стимулюванні економік держав у контексті процесів глобалізації. Саме такі інституції запроваджують та регулюють умови дієвості й ефективності міжнародного економічного порядку з метою збереження фінансової, економічної та кредитної рівноваги між державами. Створення міцної та ефективної системи забезпечення безперервного функціонування валютно-фінансової сфери розглядають сьогодні не лише з точки зору забезпечення загального розвитку світової економіки, але і як обов'язкові фактори, що гарантують у майбутньому безпеку та політичну стабільність на державному, регіональному й універсальному рівнях. Тому сучасна система міжнародного валютно-фінансового співробітництва все більше активізувала роль міжнародних валютно-кредитних організацій. Внаслідок такої активізації відбувається посилення не тільки політичної, а й економічної взаємозалежності держав світу. Відтак, актуальність обраної тематики пояснюється тим, що існує необхідність вивчення питомої ваги та ролі валютно-кредитних інституцій Групи Світового банку в інституційному механізмі міжнародних фінансових відносин, оскільки саме ці організації значною мірою впливають на світову економіку та міжнародні господарські зв'язки.

Питанню діяльності та перспектив розвитку Групи Світового банку в системі міжнародних валютно-кредитних організацій приділяли увагу такі вітчизняні вчені, як: В. Д. Базилевич, О. Г. Білорус, С. Я. Боринець, А. С. Гальчинський, О. Я. Доліновська, О. І. Дунас, П. С. Єщенко, І. О. Лютий, Ю. Л. Наконечна, А. В. Пешко, Н. С. Рязанова, В. В. Салтинський, А. Д. Філіпенко, К. І. Шишкіна, Н. О. Якубовська та ін. Серед іноземних науковців, що досліджували цю тематику, слід відзначити: Л. Бальцеровича, Т. Едісона, А. Зіденберга, Т. Кіліка та ін.